

serendi copiam, ac ubertatem, Critici prolixitudinis, verbositatis, aut faraginis nota de honestate deberent; etenim si plures exterorum responsiones, quæ in unam coincident, & eodem arguento propulsari valent, aut plures objectiones, quæ unica solutione diuini posunt, referrem, utique pro verbolo, seu multiloquo, jure accusari possem, at si una responsio cum alia non coincidit, imò est prorsus diversa, neque una objectio cum altera, sanè omnes, & singula referenda erant, ac retellenda, & dissolvenda absque prolixitudinis nota; Si quidem, qui singulas non viderit, in arenam descendens disputatus, evidenti exponitur periculo, gliscente conflitu, in pugna deficiendi, & succumbendi, si nempe fuerit ab Adversario aliqua non prævisa, aut responsione, aut objectione præventus. Quapropter, omnia, & singula alicujus momenti hic congerere volui, ut hinc Nostrates, veluti ex communi Scotico armamentario, arma defensiva, vel offensiva, prout occasio talerit, statim depromere queant, & ad manum habeant; tali enim labore, præfertim hac tempestate, indigebat Subtilium Schola, non Epitomatarii, & Compendiarii, quorum extant innumeri, tum Veteres, tum Recentes; Sed quod magis demireris, in hac quoque ipsa rerum copia, brevitas in suo genere eluet; si namque experimentum feceris, non semel in Unica quæstione, tribus, vel quatuor Articulis compacta, contractam, & concinnatam videbis fusissimam aliorum disputacionem per plures questiones distributam; & in unius argumenti solutione, integrum sèpè invenies questionem resolutam; idque opportuniùs visum est, quām tot multiplicare titulos Disputationum, Quæstionum, & Articulorum. Accipe igitur, qua soles hilari fronte, amice lector, hunc Primum Sententiarum librum ita compactum, mox Secundum accepturas, & alios successivè, si Domino placuerit, vitam, & qualemcumque sanitatem mihi, ætate plusquam matura proiecto, & perenni studio non modice confracto, prorogare, pro qua rogare ne cesses, incessanter exoro.

IN.

INDEX DISPUTATIONUM, QUÆSTIONUM, ET ARTICULORUM.

Quæ in hoc Primo Sent. Libro continentur.

DISPUTATIO PRIMA.

De Nativitate Theologiae.

QUÆSTIO PRIMA.

- Art. 1. **A**n Theologia nostra sit vere, & propriæ scientia, ac Theologia Dei, & Beatorum Infalliternata.
Refutatio Questionis quoad primam partem.
Art. 2. Soluntur Objectiones.
3. Deciditur Questionis quoad alteram partem de Subalternatione.

Quæstio Quinta.

De Immensitate Dei.
Quomodo Deus sit immensus; & an ex eius omnipotenti formaliter inferatur immensitas.

- Art. 1. Refutatur prima pars questionis.
3. Altera pars questionis discentitur.
3. Objectiones solvit.

Quæstio Sexta.

De Eternitate Dei.
Quid sit eternitas, & an creature communicari possit.

- Art. 1. Primariae Quæstiones discentur.
2. Satisfit Arriago argumentis.
3. Altera pars questionis examinatur.
4. Occurrunt argumentis Amici.

Quæstio Septima.

An res temporales veræ, & realiter coexistant presentiatis eternitati.

- Art. 1. Statuitur sententiam erga.
2. Thomistorum argumenta diluvantur.

Quæstio Octava.

De Divina Simplicitate.
An divina simplicitas coheret cum pluralitate formalitatum in Deo, ubi examinatur sententia Poncii recentioris Scotisti.

- Art. 1. Cir admissa pluralitate formalitatum in Deo non ledatur summa eius simplicitas.
Art. 1. An finis praeditio divina simplicitatis possit in Deo admitti metaphysica compositio ex genere, & differentia.

DISPUTATIO SECUNDA.

De Divinis Attributis.

QUÆSTIO PRIMA.

An existentia sit predicationum Dei quiditativum, vel attributale.

- Quæstio Secunda.
Art. 1. Status Contraversie proponitur.

2. Deciditur Quæstio.
3. Satisfit Objectionibus.

Quæstio Tertia.

De ordine naturæ, & originis in divinis.
Quæ prioritas, & posterioritas in divinis dignè admitti possit.

- Art. 1. Explicatur ordo originis in divinis.
2. Declarat ordo naturæ in divinis.

Quæstio Quarta.

De Immutabilitate Dei.
An Deus sit immutabilis, tam physica, quam moraliter, & quomodo cum tali immutabilitate coheret divina libertas ad extram.

- Art. 1. Status Contraversie declaratur.

2. Discutitur Quæstio de Immutabilitate physica.
3. Proponitur aptior decendi modus, & objectiones solventur.

4. Refutatio Questionis de Immutabilitate morali, ubi de immutabilitate divini decreti.

5. Objectiones evadantur.

Majstii in sens. Tom. I.

An, & quomodo Deus cognoscat creaturas possibilis.
Quomodo Deus cuncta possibilia videtur in essentia sua.

- Art. 1. Argumentis contrariis occurritur.
3. An Deus aliquo modo creaturas cognoscat in seipso.

Quæstio Secunda.

De Divinis Ideis.
An divina essentia, vel potius ipsæ creature cognoscantur in Deo rationem Ideæ.

- Art. 1. Questionis resolutio.

Replica contra esse diminutum medium inter ens reale, & rationis, quod Poncii tribuit creaturis ab eterno independens à Deo.

3. Objectiones falsae.

a. Quæstio

DISPUTATIO QUINTA.

De Divina Prædestinatione, & Reprobatione.

QVÆSTIO PRIMA.

- A**n in Deo sit vera, & propria voluntas salvandi omnes, etiam non predestinatos.
- Art. 1. Status quo^sntis.
2. Quartus modus examinatur, & quomodo scientia Dei sic sanctorum.
3. Quintus modus, quod futura in seipsis videantur, expenditur.
4. An scientia media Neutralium sit sufficiens, & prima ratio ad habendam certam notitiam eventus liberi.
- Art. 5. Occurrunt Objectionibus pro scientia media.
6. An prædictio, seu decretum antecedens Thomistarum sit sufficiens, & prima ratio cognoscendi liberos eventus.
7. Argumentum Thomistarum occurritur pro predestinationibus.
8. An decretum concomitans Scotistarum sit sufficiens, & primaria ratio prescientie futurorum contingentium.
9. Solvuntur Rationes aduersae.
10. In quo declaratur modus, quo Deus certò cognoscit liberos eventus per decreta sua voluntatis ab ipso; lesione libertatis nostrae.
- Quæstio Quarta.
- De Scientia futurorum conditionatorum.
- Art. 1. An Deus certò, & infallibiliter cognoscat futura conditionata libera.
2. Objectionibus occurritur.
3. An futura libera conditionata cognoscat Deus prius ratione, quam quidquam decernat de conditione, vel de eventu rei sub conditione.
4. In quo Neutralium occurritur argumentum.
5. An scientia conditionata sit scientia media.

DISPUTATIO QUARTA.

De Divina Voluntate.

- Q**uestio Prima.
- A**n, & quomodo Deus velit creature possibiles, & actualles.
- Art. 1. Resolutio Quæsti.
2. Objectiones diluvuntur.
- Quæstio Secunda.
- An Deus decretu suo ab aliud, & efficaciter prædefinit omnes actiones nobras liberas distincte, & in particulari.
- Art. 2. Resolutio Quæsti.
2. Objectiones solute.
- Quæstio Tertia.
- An actus nostri mali sint à Deo prædefiniti.
- Art. 1. Decidimus Quæstio.
2. Adversis occurritur argumentum.
- An ad conciliandam efficaciam divini decreti cum libertate nostra opus sit illud concipere, ut nunc egrediens a divina voluntate.
- Art. 1. Cuicunque Recentioris Scotistic placitum examinatur.
2. Proponitur ratio dubitandi, & quæstum resolutum.
5. Satisfit Objectionibus.
- Quæstio Quarta.
- Variæ divinae voluntatis divisiones explicantur.
- Quæstio Sexta.
- An voluntas efficax sit immediatum principium, quo Deus extra se physicè operatur, vel præter eam necessaria sit potentia executiva.
- Art. 1. Resolutio Quæsti.
2. Occurrunt Objectionibus.

DISPUTATIO SEXTA.

De Visione Beata.

QVÆSTIO PRIMA.

- A**nsit possibilis species impressa intellectu creata clara, & distincte divinam essentiam representans.
- Art. 1. Possibilis est species impressa a divina essentia.
2. Solvuntur objectiones in oppositum.
3. Aliæ Objectiones endantur.
4. Species possibilis divinae essentie melius ponitur abstractive, quam intuitiva, itan ad visionem beatam neque de facto concurredit, neque concurrere posse.
5. Objectiones contraria præcedentem doctrinam dilute.
- Quæstio Secunda.
- An Visio Beata sit supernaturalis secundum substantiam.
- Art. 1. Resolutio quæstis de supernaturalitate Visionis.
- Art. 2. Objectiones diluvuntur aduersæ.
3. Objectiones speciales contraria supernaturalitatem visionis.
4. Peculiaris argumentum Scotistic cuicunque contraria supernaturalitatem visionis examinatur.
5. An

DISPUTATIO SEPTIMA

De Sanctissima Trinitate.

QUÆSTIO PRIMA.

- A**n visio Dei sit saltem connaturalis intellectui elevato.
- Quæstio Tertia.
- De necessitate luminis glorie ad beatam visionem defacto.
- Art. 1. Quid senserit Scotus de lumine glorie.
2. Questionis Resolutio.
3. Satisfit Objectionibus.
- Quæstio Quarta.
- Ad quid lumen gloria beatis describat, ubi de munib^s eius.
- Art. 1. Tres modi dicendi reiecti.
2. An lumen sit species impressa, ubi alii duo modi dicendi refelluntur.
3. Communis opinio Thomistarum expenditur.
4. Verior, & communior dicendi modus proponitur.
- Quæstio Quinta.
- An intellectus creatus possit divinitus elevari ab beatam visionem producendam ab illo lumine glorie.
- Art. 1. Sententia affirmans probabilior.
2. Explicantur implicantes à Thomistis obiecta.
- Quæstio Sexta.
- An intellectus creatus ad visionem concurredit per potentiam naturalem, vel potius obediendi, & ut causa principialis, vel instrumentalis,
- Art. 1. Resolutio quæstio quoad primam partem.
2. Resolutio quæstionis quoad alteram partem.
- Quæstio Septima.
- An imperfectus intellectus cum equali lumine glorie perfectiore elicit visionem.
- Art. 1. Decidimus Quæstio.
2. Solvuntur Objectiones.
- Quæstio Octava.
- An visio beata possit esse præcisiva, itan possit per eam videri essentiam non visis personis, vel attributis.
- Art. 1. Resolutio Quæstio.
2. Thomistarum implicantes explicantur.
- Quæstio Nona.
- An repugnet Beatum videri in Deo omnes creature tam futuras, quam possibiles.
- Art. 1. Implicantur Thomistarum expenduntur.
2. Aliæ implicantes examinantur.
- Quæstio Decima.
- An Deus posset ab aliqua creatura intellectuali possibili naturali virtute videri.
- Art. 1. Sententia negans preferitur.
2. Solvuntur Objectiones.
- Quæstio Undecima.
- An Beata visio sit similitudo formalis expressa Dei, & Verbum mentis, vel in ea includatur.
- Quæstio Duodecima.
- An Beatus in sola visione constitutus essentialiter, vel saltem magis principaliter, quam in fruitione.
- Art. 1. Quæstionis Resolutio.
2. Objectionum solutio.

INDEX RERUM NOTABILIUM

Numerus prior Disputationem, posterior vero
marginalem numerum designat.

A

Bstractio duplex praecisiva, & divisiva, 2. 9.

Accidens duplex, 2. 89.

Actio dati potest in diffans, 2. 228.
quomodo agens, & passum debeat
esse simul, 2. 238.

Actus sumit suam unitatem ex obie-
cto primario, non secundario, 6. 232,
quibus vitalis actus est seipso vir-
tualiter reflexus, 6. 266. actus rectus
a refexo realiter distinguitur, 6. 267. alter naturalis, alter
supernaturalis, aliis secundum sub-
stantiam, aliis secundum modum, ibid. supernaturalitas
actus attingitur in ordine ad agens, 6. 55. ad actum super-
naturalen sufficit unum principium supernaturale, 6. 140.
145.

Actus humani omnes moraliter boni, aut indifferentes sunt
ab eterno absolute prefiniti à Deo, 4. 26. eorum prefiniti
non est omnino antecedens usum libertatis nostrae, nec om-
nino consequens, sed concomitans, 4. 30. est necessaria ad
divinae providentiae, & subordinationem essentialis
causa secunda ad priam, 4. 37. &c. 35.

Actus nulli non prædeterminantur à Deo efficaciter, & abso-
lute, ex antecedente omnino ad nostrum consensum libe-
rum, 4. 43. illos tamen decenter futuros decreto con-
comitant, 4. 47. nec sufficiat ad illos sola permissiva pre-
finitio, sed requirit etiam positiva, 4. 49. & sequent, quo
senso dicitur Deus causa tantum permisiva actus malorum, 50.

Eternitas quid sit, 2. 24. dicit quid positivum, licet per ne-
gationem explicetur, 2. 247. dicit etiam perfectionem abso-
lutam, est explicatum per respectum coextensitatem infiniti
tempori possibili, 2. 248. duratio non est accidens super-
additum rei duranti, 2. 252. est coextensitia rei durantis ad
tempus fluens, 2. 254. talis coextensitia non est nova duratio,
sed novum connotatum antiqua durationi permanen-
tis, 2. 256. quo sensu eternitas posuit dici hodie maior;
quam heri, 2. 258. eternitas propriè dicta creatura est in-
communicabilis, 2. 259. minus propriè dicta communicati-
potest, 2. 260. non quia creatura producetur ab eterno,
diceretur indefectibilis, 2. 261. potest ab eterno creatura
condi cum exigentia eternae creationis, 2. 262. & adhuc
ejus eternitas non est impetrata, 2. 264. adhuc gratis, & liberaliter creaturae, 2. 266. eternitas futura non
coexistit secundum esse reale, 2. 271. eternitas ratione sive
infinitas non actu simul complebitur omnes durationes,
2. 276. sed tantum habet, quod posuit coextensitatem, cùm res
exiterit, 2. 283. eternitas in actu primo, & in actu secun-
do quomodo differat, ibid. admitti coextensitatem futuro-
rum in eternitate adhuc nequit esse prima ratio illa co-
gnoscendi, 2. 278. in eternitate potest dari successio extrin-
seca, 2. 285. paritas eternitatis cum imminestate, 2. 291.
non continet actu, nisi presentem durationem fluentem,
2. 299. dicitur ambi omne tempus solum virtualiter, &
in actu primo, ibid.

Amor vii, & amor patriæ specie differunt, 5. 326. amor
amicitiae, quomodo distinguitur ab amore concupis-
centiae, 6. 332.

Attributum quid significet, 2. 1. attributa identificantur
realiter summe cum essentia, 2. 6. opinio Scoti, de distinc-
tione relationum, & attributorum ab essentia, quam longe di-
stet ab errore Gilberti, 2. 7. & seq. inter essentiam ex una pat-
te, relationes, & attributa ex altera non sufficit distinctio

rationis, nec virtualis, sed necessaria est formalis ex na-
tura rei, 2. 19. dedecitur ex contradicitione, quia pater
rei verificantur de illis, 2. 20. ad ea componenda non suffi-
cit distinctio per connotata extinseca, 2. 24. neq; distinctio
virtualis, 2. 29. difficulter est hec in divinis, quam formalis,
2. 36. quia sufficeret etiam ad distinctionem personatum, 2.
37. candem continet difficultatem, ipsum Trinitatis my-
sterium, 2. 39. & nihil omnino salvat, 2. 40. eum in divinis
ratione formalis distinctionis nonnulla contradicitoria
componi possint, que nequent in creatis sine distinc-
tione reali, 2. 42. dedecitur etiam ex eo, quod unum non
includitur in conceptu alterius, 2. 43. & seq. nec etiam
unum attributum includit aliud, 2. 48. attributae habent
propriam infinitatem formalis, non radicalem, 2. 53. &
94. nec explicita, nec implicita unum continetur in con-
ceptu alterius, aut essentiae, 2. 56. distinctio formalis non
equivale reali simpliciter dicta, 2. 75. distinctio non in-
fert compositionem, nisi sit realis, 2. 79. 81. distinctio for-
malis fatum cum summa simplicitate, 2. 82. summa unitas
realis est in Deo; non formalis; 2. 82. quomodo attributa
& relationes essentiae denominant, & ab ea pululant, 2.
90. quo sensu dici possit initia genus formalis distinctionis,
maiorem esse distinctionem essentiae à relationibus, quam ab
attributis, 2. 70. quo pacto intelligenda proprieitudo que
sunt dispersa in inferioribus sunt unita in superioribus, 2.
84. & 88. quomodo attributa dici possint infinita in omni
generi, & in certo genere tantum, 2. 332. non est eadem
ratio quod distinctionem de predictis quidditativis, &
attributibus, 2. 106. quodnam sit distinctione inter infinita
essentiae, & attributorum, 7. 16.

Auctoris institutum in hoc opere, 7. 307.

Auxilia sufficientia ad salutem Deus tribuit omnibus homini-
bus, 5. 27. 33.

Auxilium divinum unde dicatur efficax, & inefficax, 5. 112.
214. 216.

Auxiliorum materia omittitur ab Auctore ob prohibitionem
Sedis Apostolice, 3. 132. & 251. & 5. 23. & 216.

B

Beta visio non per speciem impressam, sed ab ipsomet Deo
immediate efficitur in ratione objecti, 6. 35. virtibus naturalibus attingi nequit, 6. 53. quia Deus est objectum voluntarii, & supernaturali, ibid. est actus supernaturalis secundum substantiam, 6. 55. an detur in nobis appetitus innatus ad eam, est quistio de nomine, 6. 56. & pars affirmativa est probabilior, 6. 57. non repugnat esse naturalem quoad nostrarum inclinationem, & supernaturalem quoad attingentiam, 6. 58. non bene explicatur supernaturalitas per ordinem praecisum ad exigentiam subiecti, aut eius inclinacionem, 6. 59. sed debet attendi penes principium actuum, 6. 60. quo sensu exigentia subiecti dici possit concurra ad supernaturalitatem formæ, ibid. alter specialis modus supernaturalitatis visionis explicatur, 6. 61. cur dari neque substantia supernaturalis, scit datu accidentis sup-
naturali, 6. 62. 70. & 285. 295. non est eadem paritas de
actibus vis, & patris quod supernaturalitatem secundum
substantiam, 6. 63. quomodo exigentia propriè dicta dis-
tinguitur ab inclinatione naturali, 6. 66. potentia pas-
siva obedientialis dicitur talis per ordinem ad agens in-
tellectuale, 6. 67. naturalis inclinatio mediat inter ex-
igentiam naturae, & puram cuius capacitatem, ibid. so-
la exigentia naturae proxima debitum inducit naturale non

RERUM NOTABILIUM.

non vero temota, 6. 71. non est de ratione entis supernatu-
ralis secundum substantiam, quod sit à solo Deo, 6. 76.
non est de ratione actus supernaturalis, quod sit à solo prin-
cipio supernaturali, 6. 78. probable est formas omnes su-
pernaturales etiam habitus ipsos de potentia anima educi, 6.
83. quomodo adhuc bene confitatur discrimen accidentis
supernaturalis à naturali etiam utrumque educatur de po-
tentia subiecti, 6. 87. & 92.

Beata Visio quo sensu fit connaturalis intellectui lumine glo-
rie informato, 6. 93. quo sensu intellectui in tali statu fit
debita visio, 6. 94. ex duplice capite visio beatæ modo dicitur
supernaturalis, 6. 100. tota visio est à intellectu, & tota ab
essentia, sed à neutra totaliter, 6. 131. à lumine attingitur
etiam quod substantiam, 6. 137. supernaturalis visionis
non necessariò petit omnem principium, à quo procedit; esse
supernaturalis, 6. 145. quare visio tota dicatur supernatura-
lis etiam parcialiter sit à principio naturali elevata, 6. 79.
146. quicquid est in visione est supernaturalis, & ab eisdem
principiis, 6. 147. activitas intellectus visio non est
proxima, & completa, sed remota, & incompleta, 6. 148.
quomodo si connaturalis intellectus à lumine informato
6. 151. ex duplice capite dici potest supernaturalis, 6. 152.
ad eam intellectus creatus active concurreit, 6. 170. & per
potentiam suam naturalem, 6. 175. non tam nuda sum-
ptum, sed ut elevata, 6. 176. dici etiam potest concurre-
re per obedientialiter, quatenus hoc coincidit cum naturali,
ut elevata, 6. 177. concurreit ut causa principalis, &
non instrumentalis tantum, 6. 182. & ut causa partialis simul
cum lumine, 6. 183. diversa ratione dici potest causa magis
principalis, & minus principalis, 6. 186. potentia obe-
dientialis activa non extrahit causam à ratione causa principi-
alis, 6. 188. non solum de possibili, sed etiam de facto
perfectior intellectus cum equali lumine perfectiore elic-
it visionem, 6. 194. quo sensu potentia dicatur non agere
nisi ut elevata ad actus supernaturales, 6. 195. quo sensu
visio dicatur merces meritis correspondens, 6. 202. non ob
id datur aliquis gradus perfectionis naturae, ut sic; precise
correspondens, 6. 203. habitus, & species cum perfectiori
potentia perfectiore attigit actu, 6. 204. an divina
visio ut reflexa, vel tantum recta, 2. 266. est similitudo
formalis, & expresa divina essentie, 6. 297. adhuc tamen
dicne nequit Verbum propriè sumptum, 6. 302.

Beati vident de facto omnia, quia sunt in Deo ex natura rei, 6.
216. de potentia Dei absolute potest videri essentia non vi-
sionis, & unum attributum fine alio, 6. 218. ad hoc non
sufficit sola distinctionis rationis, vel virtualis inter illa, 6. 219.
sed requiritur, falso per malis distinctionis ex natura rei, 6.
220. taliis objectis separatio nequit impediens ab identitate
reali illorum, 6. 221. & seq. neq; a conditionibus notitiae in-
tuitive, 6. 224. potest etiam una persona videri finalia non
correlative, 6. 225. potest etiam una persona relativa cognosci
intuitive finalia correlative item intuitive cognoscere, 6. 229.
228. quo sensu ad distinctionem notitiae relationis sit necessaria
cognitio termini, ibidem non est repugnante ex parte
objecti beatifici, quatenus reale, 6. 229. neq; ex ratione beat-
is visionis, ut sic, 6. 230. est etiam visio qui videtur
essentia fine personis cum ea, quo modo videtur cum personis,
6. 232. & est cum omni proprietate intuitiva, 6. 239.
ac etiam aliquo modo adequata, 6. 240. est id actus es-
sentialiter, & folium accidentalis variatus, 6. 243. Beatus
videt in Deo quicquid pertinet ad statum eius beatificum,
6. 249. an eadem actus videtur objectum primarium, & crea-
turis possibili, vel pluribus, ut rursum; est probabile, ibid.
non ex hoc, quod cognoscit Dei omnipotentiam, distin-
tione cognoscit omnes creaturas possibili, 6. 250. si in
Deo omnes creature possibili cognoscere, non adhuc
Deum comprehendere, 6. 251. neque talis visio est infi-
nitamente extensa, 6. 254. & seq; infinitate notitiae, 6. 262.
adhuc habetur certum perfectionis gradum, 6. 266. non est
reflexa beatæ visio supra seipsum formaliter, 6. 267. sed tan-
tum confusa, & virtualiter, 6. 268. est etiam sui perceptio-
na, ut quo, 6. 269. non potest creati intellectus tanta vir-
tutis, qui naturaliter Deum videat, 6. 271. beatorum impe-
ccabilitatis unde oriatur, 6. 277. ratio Scotti tali impossibi-
litarum, 6. 278. quo sensu intelligat Scottus Deum, non esse
objectum naturaliter motivum intellectus nostri, 6. 280.
281. Vide, Lumen Gloria.

Beatitudo constituit in operatione vitali mentis nostræ, 6. 304.
duplex solet assignari extensiva, & intensiva, ibid. consti-
tuitur in sententiis. Tom. I.

essentialiter in actu intellectus, & voluntatis, 6. 305. ratio
beatitudinis in affectione objecti beatifici sita est, 6. 309.
& hac affectio non aliter explicari potest, quā per ra-
tionem attingentem Dei in se, ibid. taliis confectione sit pec-
catum; actum, 6. 310. in beatitudine duplex est distinguenda
delectatio, 6. 313. 328. principalis constituit in fruitione,
quā in visione, 6. 314. amor magis unito Deo, quā cogni-
tio, 6. 316. & hic est amor amicitiae, 6. 317. beatitudo
adequate sucepta non est quid per se unum, nisi unitate ordi-
nis, 6. 429. Dicitur est formalis ratio, quā Deus beat, tām
intellectum, quam voluntatem, 6. 320. Deus non tantum
possidetur per actionem visionis, sed etiam amoris, 6. 322. ex-
pliicit modus, quo Deus intentionaliter possit per
actum intellectus, & voluntatis, 6. 324. de conceputu soli-
citatibus non est voluntas, & delectatio, sed eam conseq-
uitur, 6. 328. & hec non immediate consequitur visionem,
sed fruitionem, ibid. quo sensu fructu immediatum conjun-
git ultimo fini, quā visio, 6. 331. amor amicitiae, quomodo
distinguitur ab amore concupiscentiae, 6. 332.

C

Causa libera quantumvis proximè disposita ad operan-
dum semper est indifferens, 3. 74. non predeterminatur
ad agendum à prima causa per pravissim motionem physica-
cam, sed tantum concomitans, 3. 75. causa etiam in ipso
causationis instanti prior est natura ipso effectu, 2. 157.
quid sit de conceptu liberatis simpliciter, ut a creato, & in-
creato præcindit, 6. 160. concursus cause prime non deter-
minatur à causa secunda, 3. 170. causa naturalis, & libera
quod concursum exhibuit non discriminantur, sed tan-
tum quod paratum, ibid. causa quando sunt partiales par-
tialitate & totales totalitate effectus, nulla formalitas
in effectu assignari potest, quā respondet uni, & non alteri,
6. 131. principali quomodo ab instrumentali fecer-
natur, 6. 182. causa propriæ, & per se alicujus effectus que-
nam datur, 4. 44.

Cognitio abstractiva, & intuitiva quomodo inter se diffe-
rant, 6. 2. & 35. non differentia formatales representati-
tas, sed per modum representandi, 6. 40. & 51. quid ad
notitiam intuitivam requiratur, 6. 41. dari potest cognitio
terminata ad existentiam, & implementum Dei, 3. 1. que non
sit intuitiva, 6. 40. & 41. & 253. cognitio comprehensiva quid
sit, 7. 65. vana est distinctione comprehensionis extensiva, &
intensiva ibid. ad comprehensionem opus non est attinge-
re, que in obiecto continentur virtualiter, & semiinterioriter,
sed que formaliter sunt in eo, & ex natura rei, 6. 251. 7.
100. quid sit totalitas cognitionis obiecti ad comprehensio-
nem requiratur, 6. 262. qualis proportionis potentia ad ob-
iectum requiratur in comprehensione, 6. 253. cognitio ad
divinam essentiam terminata cum attributis, & relationis
est perfectissima intensiva precisis etiam creaturis, 7.
101. cum ad creaturas extenditur possibilis, vel futuras,
non additum novum perfectionem intensivam, ibid. quo sensu
cognitio possibilium in Deo dicat perfectionem, 7. 103.
prior natura tendit divina cognitio in obiectum primaria-
rium, quā in secundarium, 7. 99. & 106. & 129. neque ob-
iectum contingens.

Contradiccio inferit semper distinctionem sibi proportiona-
tam, 2. 21. quo pacto inter contradictionia possit dati me-
diū, 2. 91. contradictione æquè invicem repugnare
quod veritatem, non tam quod inferendam distinctionem, 6. 235.

Creatura quale esse habuerint ab eterno, & quid Scotus in-
tellegat per esse cognitionem earum, 3. 52. habuerunt esse po-
ssibile ex seipso formaliter, principiatively vero ab intellectu
divino, 3. 57. creature ipse à Deo præconcepta, ut factibili-
les ad extra fidei ideæ in divina mente, 3. 59. Cur necessari-
tudo amentis à Deo quod esse possibile, 4. 17. haec habuerunt
esse possibile ab eterno ex seipso, non autem à seipso, 3.
57.

INDEX.

D

Decretum divinum non constituitur per respectum rationis, 3. 137. neque per solam denominationem extrinsicam desumptam ex creaturis ipsas in tempore existentibus, 2. 139. velle, & efficere non sunt omnino idem in Deo, 2. 143. neque dicit aliquid reale entitatis divinae voluntatis superadditum, 2. 147. hoc enim est ab ea realiter distinctum, 2. 148. nec dici potest Deo identificari eo ipso, quod ei adjungitur, 2. 149. neque ad hoc sufficit virtualis distinctio Recentioribus, 2. 150. nam ut ab eis explicatur eti chimerica, 2. 152. neque est actus necessarius divina voluntatis, ut libere connotatur extrinsecam productionem effectus libere dependentes, 2. 155. quid re vera importet, 2. 162. terminatio divina voluntatis ad objectum, per quam eius libertas explicatur, concipi debet per modum cuiusdam causalitatis vel simpliciter, vel falso secundum quid, 2. 168. totum, quod dicit libera Dei volito, est realis, sed non totum est Deo intrinsecum, 2. 169. hic dicendi modus quomodo adhuc differat ab eo de connotatis, 2. 170. mutatio necessaria ex parte creature ad concipiendum divinum decretem non necessaria est realis simpliciter, sed sufficit objectiva, 2. 171. terminatio, aut tendentia divine voluntatis extra non excedetur in genere formalis causa, sed efficientis, 2. 177. mutatio extrinsecam objecti cointellegitur cum decreto Dei libero, non ut aliquid illud antecedens, sed consequens, 2. 178. actualis terminatio tamen exigitur ad explicandam libertatem divinae voluntatis in actu secundo, non tamen in actu primo, 2. 181. ius libertas praesice consistit in intrinsecis indifferentiis activa divina voluntatis ad tendendum, & non tendendum, ibid. & 189. voluntas divina, quatenus libera dicit denominationem intrinsecam, quia vitalem; sed, quatenus terminata ad hoc objectum, dicit extrinsecam a creature sumptam, 2. 190. per decreta liberum in aternitate sequitur mutatio objectiva in creatura, 2. 192.

Decretum divinum duplex aliud indifferens, aliud determinatum, 3. 113.

Decretum concomitans etiam ab extraneis in Scoto agnitus, 3. 120.

Decretum antecedens, vel predeterminationes extrinsecas aeterni apud Scotum non dantur, 3. 145. 146. tale decretum antecedens non est medium idoneum ad cognoscendum eventus liberos futuros, 3. 148. quia destruit usum nostra libertatis, 3. 149. notablem differentiam inter decretum antecedens, & concomitans 3. 163. decretum concomitans est idoneum medium ad cognoscendum effectus liberos, 168. aliud est ab soluto, aliud conditionatum, 3. 231. decretum conditionatum est in Deo admittenda, 3. 245. qualis mutatio resultet in creatura ex decreto conditionato, 2. 284. 3. 262. decretum conditionatum non sunt orioles, & superflua, 3. 243. & 264. neque sunt simplices velleitates, sed voluntates absolute, & ex parte subiecti, & tantum conditionata ex parte objecti, 3. 267. decretum Dei sunt immutabilia, 4. 82. 83. postquam decretivitatem aliquid forte, remanent adhuc in Deo potentia realis, & physica, ut illud non sit, 214. quo sensu divina delecta de nosris actionibus futuri, & earum praescientia dici possunt in potestate nostra, 3. 204.

Definitio dura per conceptus ad equos rem exprimit, ut est à parte sibi, 2. 43. & 49.

Dei necessitas major est necessitate creaturæ etiam sub statu possibilis considerata, 3. 81. eius omnipotencia, & omniscientia non sunt perfectiones relativa secundum esse, sed tantum secundum dicti, 3. 9. implicantibus creaturis adhuc dicetur omnipotens quoad intrinsecam perfectiōem absolutam, quia importat omnipotencia, 3. 19. Dei simplicitas, impenititas, aeternitas, ceteraque attributa sub propriis titulis videantur.

Distinctio virtualis quae apud Thomistas, 2. 15. formalis quae apud Scotistas, 2. 17. quomodo virtualis explicetur à Recentioribus, 2. 34. quid importent res, & realitas, 2. 36. & 37. difficultor captu est distinctio virtualis in divinis quam formalis, ibidem. non quacunque distinctio sufficit ad salvanda quacunque contradictione, 2. 41. quomodo ex variis rerum definitionibus colligatur distinctio formalis, 2. 43.

Distinctio, ut sic, non opponitur simplicitati, sed identitati, 2. 81.
Duratio non est accidens superadditum rei duranti, 2. 251.
Vide, Aeternitas.

E

Nequomodo dividatur in quantum, & non quantum, 7. 39.
Est possibile creaturatum ab aeterno quid sit, 3. 54. quid sit eum esse cognitum, 3. 52. Vide Ideea.
Essentia divina quo sensu dicatur pelagus omnium perfectiorum, 2. 87. & 93. quomodo distinguatur à relationibus, & attributis, 2. 129. non dicit aliquam relationem, vel habitudinem ad attributa, & relationes eo quod sit radix, & fundatum illosum, 6. 242.
Existens est de quidditate Dei, 2. 1. non debet confundi cum singularitate Dei, 2. 3.

F

Finis voluntatis est causa electionis mediorum, 5. 111. & electio mediiorum intentionis finis proportionatur, ibid. finis in mente artificis duplum habet statum, unum in ordine intentionis, secundum quem est causa mediorum; alterum in ordine executionis, secundum quem est effectus ipsorum, 5. 127. quo sensu dicatur Deus res efficiere in tempore, sicut dispositus ab aeterno, 5. 199.
Future contingens quid sit, & quotuplex, 3. 72. futura non coexistit aeternitati, 2. 271. & 3. 73. data tali coexistencia non efficiat sufficiens ea cognoscendi, 2. 278. non praeficitur à Deo per realem coexistenciam in aeternitate, sed objectivam, 2. 288. & 3. 73. futurorum scientia in Deo quo sensu à Partibus negetur esse praescientia, 2. 281. eorum congitio in divina mente quomodo sit intuitiva, 2. 292. non ea certò cognoscit in dispositione proxima causa, 3. 74. neq; in divinis ideis, 3. 84. neq; in sola efficacitate sua praescientia, 3. 87. non ideo res future sunt, quia Deus ita praelevit, sed è contraria, 3. 90. non cognoscit futura in seipso ex infinitate, & altitudine sua scientie, 3. 79. & 101. quo sensu concedi possit a cognoscere in seipso post decretu divina voluntatis, ibid. quare ab soluto concedi nequeat, 3. 103. & seq. non habent determinatam veritatem in seipso ante decretum divine voluntatis, 3. 111. scientia media Recentiorum esse nequit sufficiens, & prima ratio ea cognoscendi, 3. 114. hanc scientiam medium Scotus non admittit, 3. 113. ratio cur non sit admittenda, 3. 120. & seq. sicut futura absoluta in sua veritate pender a decreto ab soluto, ita conditionata a conditionato, 3. 122. non praecongitus Deus sicut determinationem, ut futuram, 3. 123. quare futura praesertim conditionata nequeat dici in seipso intuitiva à Deo cognosci, 3. 132. distinguenda est ratio cognoscendi futura ex parte cognoscendi, & ex parte objecti cogniti, 3. 255. propositiones contingentes non habent ex seipso determinatam veritatem, vel falsitatem ante divinum decretum, 3. 136. differentiam inter propositiones de praeterto, & futuro, 4. 83.

Futura contingens novit Deus in determinatione sua voluntatis non tanquam in objecto, sed tanquam in modo determinante futura alteram contradictionis partem, 3. 197. cognoscit etiam illa in seipso per modum objecti secundarii, 3. 200. quare scientia Dei de futuris dicatur certa & infallibilis, 3. 203. quare libertatem nostram non tollat, 3. 204. quo sensu decretum divinum, & praescientia dici possunt in potestate nostra, ibid.

Futurum conditionatum quotuplex, 3. 207. datut in Deo formaliter scientia futurorum conditionatorum, 3. 211. non tantum ordinatum, sed etiam disparatum, 3. 217. eorum est medium inter purè possibile, & absolutum futurum, 3. 225. solum conditionata dicuntur ex parte objecti, 3. ibid. non cognoscuntur à Deo, nisi post decreta item conditionata divine voluntatis, 3. 221. nec opus est, quod talis cognitione supponatur de re absoluta, 3. 250. futurum conditionata est quodammodo determinatio superaddita purè possibilis effectus, quae nequit intelligi, nisi dependenter ab aliquo actu divina voluntatis, 3. 256. aliud est decretum conditionis, aliud est decretum ex ea conditione futuri,

RERUM NOTABILIA.

futuri 3. ibid. futurum conditionatum verè mediat inter purum possibile, & absoluū futurum, 3. 287. verum distinctionem inter futurum absolum, & conditionatum, 3. 242. futurum conditionatum dicitur tale, prout conditio se tenet præcise ex parte objecti; non actus divini voluntatis, 3. 207. & 242.

G

Eneratio viventium quid sit, 133. quid significetur nomine natura in ejus definitione 7. 138. amplius exponitur, 7. 169.
Genus, & differentia infinita repugnant, 2. 326.
Graduum predicamentum coordinatio, 7. 39. & 40.
Gratia que dicatur congrua, & que incongrua, 5. 164. siam congruat, sufficiat, ac infallibilitatem habet ex Deo, incongruat verò, & insufficientiam à solo libero arbitrio nostro ibid. quomodo gratia dicatur vita aeterna, ac etiam merces, 5. 181. gratiam habitualem educit de potentia animi satis est probabile, 6. 83.

H

Habitus supernaturalis non tantum datur sic agendum, sed etiam ad simpliciter agendum supernaturaliter, 6. 157. habitus infusus non est tota ratio agendi potest, 6. 143. 144. habitus cum potest producere actus seipso intensiores, 6. 244. habitus supernaturali non repugnat eductio de potentia subiecti, 6. 92.
Habitus luminis glorie de potentia Dei absoluta non est necessarius ad visionem beatam eliciendam 6. 354. Vide luxumen glorie.

I

Idea quid sit 3. 43. proprii loquendo ratio idex conceptu formaliter applicari non potest, 3. 44. potest tamen minus proprii, 3. 45. neque essentia divina verè, & proprii dici potest creaturam idea, 3. 46. inter ideam, & ideatum non intercedit necessario similitudo in natura, 3. 48. qua representatio idem constituit, ibid. idex in divina mente sunt creature ipsæ Deo praeconceptæ, ut factibilis ad extrâ, 3. 49. quomodo ut sic sit attingere, & incommunicabiles ibid. causalitas idex non est physica, sed moralis, 3. 50. idex divini non sunt practicas, sed speculative, 3. 51. Quod Scotus intelligat per esse cognitionem creaturarum ab aeterno, 3. 52. quomodo in divina mente dignè constituit possit realiter à Deo distingui ibid. est possibile creaturatum ab aeterno potius dici debet esse realis, quam mediùs inter ens reales, & rationes, 3. 54. non potest ponit medium nec per participationem extremon, neque per abnegationem, 3. 55. aliud est diversæ creaturæ habere possibiliter ex seipso, & aliud ex seipso, primum conceditur, non secundum, 3. 57. creatura dependet à Deo secundum totum suum esse tam essentia, quam existentia, ibid. nullum esse reale creature est in participatum, 3. 58. essentia independentem concomitare, & essentia independens, 3. 59. possibilis proxima creatura, seu physica, & objectiva attenditur ponens divinam voluntatem, non autem intellectum, 3. 60. quo sensu creature peculiariter ratione dicuntur objectum secundarium divini intellectus, 3. 61. possibilis Logica est modus quidam compositionis factus ab intellectu inter terminos non repugnantes, 3. 62. inter ideam, & ideatum non necessario, intercedit distinctio realis, 3. 63. secundum esse reale possibiliter creature de cunctis idea, non ideat, 3. 68. idex sunt in Deo rationes cognoscendi non motive, sed terminative, & secundario, 3. 70. quomodo ratio idex accommodari possit conceptui formalis, 3. 71. ars ponitur in Deo præcisè, ut est notitia solum ostendiva rei operabilis, 3. 94.

Infinitas habet vim, identificandi plura realiter, non formaliter, 2. 53. & 55. infinitas essentiae est radicalis, & primaria in tota entis latitudine, attributorum verò formalis, & secundaria, 2. 54. infinitum nequit esse pars compensans aliud, 2. 52. infinitas alia simpliciter in tota entis latitudine, alia in certo genere, 7. 26. nequeunt dati plura formaliter infinita ab invicem realiter distingui, 7. 15. & seq. infinitas probatur in Deo ex independencia, 2. 328.

Intellectio quare dicitur actio impenitans, 6. 298. intelligere non est formaliter agere, nec pati, sed operari, 6. 125. intel-

lectio non est de essentia Dei, ut eius formale constitutum, 7. 141.

Intentionis, & executionis ordo in divina voluntate est assigrandus, 5. 121. ita ut deatur in ea actus executionis interna distinctus ab executione extetua, qua est ipsa res effectio, 5. 124. quomodo adhuc voluntas intentionis dicatur efficax non obstante efficacitate interne executionis, 5. 134. & seq. illa dicitur efficax radicaliter, & remota, 5. 142. quare teneat peccati predestitutionum distinguenda fit in Deo voluntate per modum intentionis à voluntate per modum executionis, non autem respectu reprobatur, 5. 148. quo sensu voluntas per modum intentionis, & per modum executionis dici possit habere diversa objecta, 5. 131. & 143. quare tali ordo observetur in predestinatione ad gloriam, & non ad gratiam, 5. 145. & seq.

Immenitus Dei que, & qualis, 2. 219. ratione sicut Deus extrâ hunc mundum repperit diffusus, 2. 220. quo pacto diei possit esse in spatiis imaginatis, 2. 221. ex omnipotenti inferunt immensitas consequentia materialia, 2. 224. non tam formali, 2. 226. & seq. potest dari actio in distantia, 2. 228. praesentia agentis, ubi sit actio, non est conditio exactura rei ad agendum praerequisites ibid. ad agendum sufficit contractus virtualis, nec est necessarius localis, vel mathematicus, 2. 233. quomodo ex operatione Dei peculiares modo deducatur ejus praesentia potius, quam ex aliis attributis, 2. 237. qualis contractus virtualis sufficit ad actionem in distantia, 2. 238. quo sensu dicatur Deus agere immediate immediatione suppediti, 2. 239. immensitas quomodo distinguatur ab ubiquitate, & praesentia Dei in rebus, 2. 249. actio transiens non est ratio divinae praesentie formaliter, sed tantum causit, 2. 241. quomodo distinguatur praesentia Dei in rebus per essentiam à praesentia per operationem, 2. 242. praesentia agentis Dei in actu primo, & secundo quando dicitur, 2. 276.

Immutabilitas Dei ex pluribus capitibus probatur, 2. 133. non solum physice immutabilis est, sed etiam moraliter, ita quod velle aliquod de novo non potest, 2. 195. hujus ratio affinatur, 2. 204. ex mutatione moraliter sequentur in Deo etiam physica mutatio, mediata tantum, & per locum extrinsecum, 2. 204. nequit divina voluntas manere suspensa circuè aliquod obiectum per totam aeternitatem, 2. 206. Deo tribuvi debet perfectissima libertas, scilicet omni imperfectione, 2. 210. quia Deo tribuenda sunt perfectiora ex suo conceptu, si aliquid non opponitur alteri divine perfectioni, 2. 214. quomodo Deus post possentiam dicatur amare pacem, quem prius oderat absque illa mutatione, 2. 218. Deus nequit aliquid velle de novo, 4. 31. 32. 33.

L

Liberitas in nobis triplex, 2. 160. libertas essentialis prout ab accidenti secessit, in quo consistat, & quodnam sit primum discrimen inter causam naturalem, & liberam, 7. 162. & inter agere libere, & naturaliter, necessario, & contingenter, 7. 163. liberum, & naturale sunt prima differentia, & adequate divisives principii activi ibid. voluntas est potentia libera, ut naturalis esse nequeat, 7. 164. quomodo libertas stare possit cum necessitate, 7. 166. libertas essentialis fundatur in indeterminacione dominii, accidentalis autem in indifferencia contradictionis, ibid. quomodo necessitas, libertas essentialis, seu dominii non tollat, 7. 167. notabiliter distinximus inter Thomistam, & Scotistam in modo explicandi libertatem, ut est communis Deo, & creatura, 7. 175. cum Patres negant libertatem necessitatem coherere, loquuntur de libertate defectibili, & propria humana arbitrii, 7. 176. quare determinatio ad unum in divina voluntate in intra non tollit libertatem essentialiam, benem tamen in intellectu, 7. 267. & 177.

Libertas voluntatis nostra in via non salvatur sufficienter per aeternum decretum Dei extrinsecum libertatis usum antecedens, 3. 148. & seq. libertatis nostra radix extrinsecus non est efficacia divina voluntatis, sed summa ejus libertas, qua agit ad extra, 3. 155. decretum antecedens efficax cum libera operatione creaturæ non coheret ibid. suppositio excedente de cunctis tollit libertatem, sive sit à causa naturaliter predeterminata, sive libere, 3. 156. non omnis successus consequentia libertatem salvat ibid. radix extrinsecus libertatis nostra non est indifferencia judicii, sed ipsius potestitia.

INDEX.

tentia volitiva. 3. 158. notable discrimen inter decretum antecedens, & concomitans 3. 163. antecessio, & concomitans divinorum decretorum potest duplicitate intelligi. 3. 166. 167. decretum aeternum concomitans quomodo salver libertatem. 3. 168. tal decretum concomitans agnoscit Scotus 3. ibid. declarat concomitantia divinorum decretorum. 3. 174. hac concomitantia est virtualis. 2. 175. prioritas causalis est, qua infert suppositionem antecedentem, non autem sola prioritas aeternitas ad tempus. 3. 186. quo sensu concedi possit. Deum ab eterno ideo hoc, vel illud dicens, quia ego id sum volitus pro mea libertate. 3. 191. concomitantia divini decreti sum non debet ex previsio ne effectus liberi sub conditione futuri, sed ex continentia ementali voluntatis creare in divina. 3. 167. 193. non bene componitur libertas nostra cum efficacia divini decretri per hoc, quod non transit in praeteritum, sed semper est egrediens a divina voluntate. 4. 80. neque per hoc, quod possit velle oportet in tempore eius, quod voluit ab eterno. 4. ibid. quimvis decretum Dei sit semper prefens, adhuc tamen fixum est, ac immutabile. 4. 83. discrimen inter propositiones de praetorio, & de futuro quod contingit. 4. 85. concordia libertatis nostrae cum efficacia divini decretri qualis sit, ac esse debet. 4. 90. non omnis sensus compitit libertatem. 3. 151.

Locus topicus intrinsecus, & extrinsecus vario modo explicatus a Summoliisis, & Theologis 7. 241.

Lumen glorie ex facto admisit Scotus per modum habitus in beatis. 6. 97. quomodo exponendus, ubi illud negare videatur. 6. 98. ex quo capite de facto affluit necessitatem lumen glorie. 6. 100. probabilitas est, lumen glorie esse habitum intellectui cui beatuus invenit. 6. 102. licet etiam sit probabile esse illi datum per modum actualis auxilii tantum. 6. 103. negato quoconque habitu supernaturale in intellectu beato salvator adhuc supernaturale visionis. 6. 106. actualis auxilium speciale dicitur cum omni proprietate elevate potentias nostras ad actiones super naturales. 6. 108. notable discrimen inter habitus naturales, & supernaturales. ibid. quo sensu intellectus beatus sine habitu supernaturale adhuc dicetur complectus, & proportionatus in actu primo ad supernaturale operandum. 6. 109. potentia naturalis intellectus nostris ad videndum Deum est remota, & fieri potest proxima ex sola assistencia specialis auxilii per modum concursus. 6. 111. discrimen inter habitum charitatis, & lumenis 6. 112. quomodo viro elicita sine lumine adhuc dicetur conatus actualis primo. 6. 114. cur de facto ad visionem elicendi ponatur lumen glorie. 6. 117. lumen glorie licet non intellectus vitaliter operari, tam operari supernaturale ex parte potentie. 6. 118. cur virtus intellectus creati ad Deum videndum ante infusionem lumen dicatur remota ibid. lumen glorie non ponitur solidum ad ornatum, & decorum intellectus beati. 6. 120. neque ad visionem recipienda. 6. 122. cur ad recipientiam formam supernaturalem non requirit prævia dispositio ejusdem ordinis. 6. 123. neque ad unionem intellectus cum essentia in ratione speciei intelligibili. 6. 126. qualis unio requiratur inter objectum, & potentiam. 6. 127. lumen non exercet minus speciei impetrare supponendo concursum objecti. 6. 128. quo sensu dicatur lumen complete activitatem remotam intellectus ad visionem. 6. 129. casu quo Deus se liberet ostenderet intellectui, nullus est lumen necessitas. 6. 133. formalitas in visione lumen correspondit ei supernaturale. 6. 134. necessitas lumen glorie non se tener ex parte objecti, sed potest. 6. 97. & 136. non concurrit, ut instrumentum morale affectens præfinitionem Dei objectivam. 6. 136. lumen non est sola, & tota ratio intellectus producendi visionem. 6. 140. non est potentia vitalis. 6. 155. minus lumen glorie proprium est transire intellectum ad ex supernaturale ordinis, ut reddat virtutem intellectus proportionatam visioni. 6. 149. 152.

Lumen glorie de potentia absoluta non est necessarium ad visionem. 6. 154. quia ad visionem non habet, nisi infinitum effectuum, qui supplere potest. 6. 155. non est causa formalis manifestacionis objecti, sed tantum efficiens. 6. 158. & hoc habet non ex natura sua, sed ex ordinatione divina. 6. 93. potest etiam oppositum probabilitate dici. 6. 95. virtus inchoata intellectus ad visionem potest compleri per concursum specialem extrinsecum. 6. 160. quomodo per eam proportionari diceretur. 6. 162. quid addat hoc supple-

mentum ex parte Dei. 6. 167. infimum glorie lumen sufficiens est ad elevandum intellectum quantumcumque, perfectum secundum omnem gradum activitatis sue. 6. 196. major, vel minor lumenis activitas non debet tantum ex ipso solo dijudicari, sed etiam ex conjunctione cum perfectiori, vel imperfectiori intellectu. 6. 205. ratio cui fieri nequaerit substantia equivalens conjunctio ex intellectu, & lumine gloria. 6. 284. nec creatura, cui sit con naturale lumen gloria. 6. 285. nec substantia supernaturalis. 2. 186. cui nequaer fieri potentia adeo perfecta, quæ unitive continet perfectionem habitus. 6. 290. Vide Beata Vito. Lumen fidei, & Theologicum quod claritatem non differunt, nisi secundum magis, & minus. 1. 25.

M

Media scientia Neutralis esse nequit sufficiens, & prima ratio, unde divinus intellectus certam notitiam habeat eventus liberi. 3. 114. cur ab eis scientia media vocetur. 3. 228. talis scientia media admittenda non est. 3. 233. & seq. Vide Scientia Dei.

Modus intrinsecus quo sensu dici possit de quidditate rei. 2. 10.

N

Naturale, & liberum sunt primæ differentia principii acti- vi. 17. 163. naturale non omnino coincidit cum necessario. 7. 162. Necessestiam non pendet in suo esse à contingentia, nec magis necessariam à minus necessario. 7. 83. nec habere potest necessariam connexione cum eo. 7. 89. necessitas antecedens, que libertatem defruat, & consequens, que non defruat. 3. 145. 146. 204. necessitas consequentia, & consequentia. 4. 72. alia immutabilitas, alia in evitabilitatis. 4. 75. necessitas creature in esse possibilis non est. aquilis necessitas Dei. 7. 124. discrimen inter necessitatem simpliciter, & immutabi- litatem. 3. 203.

Nota nobis, & nota natura quæ dicantur. 1. 28.

O

Obiectum primarium divini intellectus est divina essentia; relationes verò, attributa, & creature secundarium. 2. 102. & adhuc creature magis habent rationem obiecti secundarii, quam attributa, & relationes ibid. obiectum beatificum per se pmi est Deitas, ut sic, cum suis predicatione quidditatis. 6. 229. quoniam in divinis dicatur propriæ obiectum primarium, & secundarium. 6. 234. obiecta prædisparata nequeunt eodem actu cognosci. 6. 245. 246. calculo perfectio cognitionis ex majori perfectione obiecti quomodo tenet. 6. 13. & 154. inter obiectum, & potentiam non requirit similitudo, sed proporcio. 6. 273. neque debet esse propria entitativa, sed obiectiva. 6. 275. quia ratione verum dicatur obiectum intellectus, & bonum voluntatis. 6. 320. qualis unio requiratur obiecti ad potentiam. 6. 127.

Omnipotentia non est formaliter ipsa divina essentia, ut ratio proxima agendi physique. 4. 109. Divina voluntas efficax est sufficiens proximum, & immediate principium physique productivum rerum ad extrâ absque alia potentia executiva superaddita. 4. 111. voluntas non est tantum activa intentionaliter, sed etiam physique, & realiter. 4. 114. ejus infinitas in genere potentia excludit aliam potentiam executivam, nedit realiter, sed etiam formaliter, aut virtuiter distinctum. 4. 216. & seq. distinguunt tamen possunt distinctiones rationis inmodum aquata, sicut includuntur ab inclusu, aut penes connaturam. 4. 120. & 134. potentia Dei non confitit simpliciter in actu libero, & efficaciter divina voluntatis, sed in ipsa voluntate, ut hinc actu subordinata. 4. 121. omnipotentia non convenit actu transiens formaliter, sed tantum virtuiter. 4. 126. & 134. omnipotentia formaliter, & proximè fundatur in continentia virtutis creaturarum, quæ convenient voluntati, quia ratione est infinita in genere cause, & principi 4. 130. & 136. dicit divina perfectionem potius in actu primo, quam in actu secundo. 4. 123. & 141. dicit absolutam perfectionem in Deo sine respectu reali transcendentali ad creaturas. 3. 8. & 9. omni-

RERUM NOTABILIA.

9. omnipotentia Dei diverso modo se habet ad possibilitatem logicam, & physicam creaturarum. 7. 93. non dicit relationem realem transcendentalem ad creaturas possibiles. 7. 94. sublatum earum possibiliter adhuc subsisteret tota eius per fectione abolita, quam modo importat. ibid. i. quo pacto omnipotentia possit perfecte comprehendere in se ente possibili. 1. 132. non habet connexionem necessariam cum ipso, sed hoc necessarium consequitur ad eam ibid.

Ordo originis in divinis sicut fit 2. 103. quis ordo natura inter divinas perfectiones admitti possit. 2. 129. quo sensu dignè assignari possit, ac debet ordo prioris, ac posterioris inter divina directa. 5. 54. & 128.

P

Ecceca causa cur non sit Deus 4. 51. 53. quo sensu dicatur Deus causa tantum permisiva actus peccatorum si 4.

Perfectio simpliciter quid sit 7. 1. 8. 11. perfections simpliciter formaliter continentur in Deo 2. 312. & seq. carter vero virtutis, & eminentie. 3. 14. ab una perfectio simpliciter dici possit alia perfectior 2. 108. regula tribuendi Deo perfections 3. 11.

Personorum pluralitas in divinis quo sensu ponat novam perfectionem 7. 44. quomodo persona, & personalitas divina ad objectum primarium divini intellectus spectare dicantur, & quomodo ad secundarium 7. 72.

Potentia ordinaria, & absoluta, quid dicat in Deo 2. 213. potentia obediens est activa quomodo detur in rebus. 6. 133. potentia vitales, ut elevat in suum immediate in actus supernaturales. 6. 149.

Possibilitas rerum alia est logica, alia physica, & objectiva. 7. 93. per quid utraque explicetur 7. 11. & 60. & tunc 7. 124. quoad neutra possibiliter creatura est aquilis necessitatem cum Deo ibid. non repugnat logica importat possibiliter positivum, licet per negationem explicetur 7. 126. creature hanc non habent omnino independenter a Deo ibid. & 3. 17. Vide Idem.

Prædestination, vel præfinitio divina quid significet 4. 24. dicit præfinitio, ut dicit antecessione durationis, non vero causality in ordine ad futurum determinacionem nostra voluntatis 4. 40. adhuc omnes humani sunt ab eterno præfiniti 4. 46. non tamen sumendo præfinitionem secundum quandam speciem, & rigorosam significationem, juxta quam respicit solos actus supernaturales 7. 22. & 23.

Prædestination ad gloriam in antea vel post meritorum præfinitionem, sensu questi est de præfinitione absoluta, non autem conditio 7. 52. & 259. quo sensu dignè assignari possit, ac debet ordo prioris, ac posterioris inter decreta. Dei, & dicit possit vele unum propter aliud. 5. 54. & 128. quia est de meritis in divina gratia fundatis, & non folis natura virtus elicitis 5. 55. argumenta militantis contraria efficacem electionem ad gloriam sine meritis militant etiam contraria efficacem electionem ad gloriam sine meritis 5. 58. sententia de prædestinatione ex meritis prævisi magis timorem incutere debet, quam ex merito Dei beneficatio 5. 59. aliud est Deum prædestinatione ex meritis ad gloriam, aliud prædestinatione per merita 5. 61. electione absoluta, & efficaciam ad gloriam facta est ante prævisa merita 5. 65. & seq. eadem est difficultas de electione gratuita ad gratiam finalē, & ad gloriam 5. 68. & 69. duplex tantum est in Deo voluntas, & gloriam, una generalis, & omnibus communis, quæ dicuntur inefficax, & conditionata; altera specialis respectu prædestinationis, qui est efficax, & absoluta 5. 75. examinatur quæ fuit controversia Augustini cum Massiliensibus de electione Dei gratuita 5. 80. & seq. ex ejus mente electione efficaciam ad gloriam præcedit merita salutem adhuc mirabiliter, & inscrutabiliter hujus mysterii. 5. 102. electione ad maiorem gratiam non est primaria radix distinctionis electorum à non electis, sed electione ad gloriam 5. 188. sententia de prædestinatione ex meritis magis favet libero arbitrio, quam gratia Dei 5. 119. quo sensu dicatur Deus velle equaliter omnium salutem 5. 163. & velle

efficaciter electorum salutem independenter à meritis actu intentionis 5. 153. neque ob id dicatur personarum acceptior 5. 163. 168. primum decretum absolutum ad negotium prædestinationis spectans est ipsa efficax electione ad gloriam 5. 171. duplex genus electionis ad gloriam una ex misericordia, quæ est intentionis, altera ex justitia, quæ est executionis 5. 154. falsum est, quod electione non detur, nisi inter distantes, nam datur etiam inter aquales secundum Aug. 5. 176. quid Aug. intelligat per propositionem justificationis 5. 173. quomodo gratia dicatur vita eterna, ac etiam meritis 5. 181.

Prædestination duplex apud Aug. reperitur ad gratiam, & gloriam 5. 184. variis modis explicandi patres in hac materia 5. 192. quo sensu in nostra potestate sit fieri electos ibid. ne dum prædestination ad gloriam absolute, sed etiam in tali gradu precedit meritorum præfinitionem 5. 208. quo sensu electio efficaciam ad gloriam ante merita sit necessaria, ut homines salventur 5. 211. prædestination hominum facta sunt ante præfinitionem originalis culpæ 5. 218. quomodo fundari dicatur in meritis Christi 5. 219. decretum prædestinationis etiam per modum intentionis præcisæ spectaculum non est suppositio omnino antecedens, sed quodammodo virtualiter concomitans 5. 217. & 4. 90. concomitantia hujus decreti quomodo explicanda 5. 222. quo sensu prædestination dicitur specialis præfinitione mortuorum actuum liberorum 5. 225. quomodo nostra libertas non repugnet 5. 228. & quo sensu sit in hominis potestate prædestinationi, & non prædestinationi 5. 256. totus processus divina prædestinationis; & reprobatio mis explicatur 5. 264. quo sensu possit prædestinatus damnari 5. 280. & seq. prædestination suum effectum infallibiliter fortuit ibid.

Prædestinatione Dei in rebus quomodo ex operatione peculiariter deducatur potius, quam ex aliis attributis 2. 237. Vide im- menitas.

Prioritas, & posterioritas originis quid sit 2. 100. datur inter divinas personas 7. 11. signa originis sunt à quibus, non in quibus 117. Pater dicitur prior origine, non quia sit à se, sed quia alia personas producunt 2. 120. prioritas nature & le- plex effendi, & intelligenti 2. 123. quid utraque 2. 124. inter divinas perfectiones sola prioritas naturæ dignè potest admitti 2. 129. intelligentia naturæ præcedunt notitia in divinis, & absoluta relativa 2. 132. quomodo datur ordo prioris, & posterioris inter decreta divinae providentiae 2. 14. & 103. prioritas naturæ intelligenti ex quo propriæ consitit 2. 130.

Produtio divina sunt inter se univoca 7. 143. terminus pri- mus, & formalis utriusq; est divina essentia 7. 179. & utriusq; est etiam est principium formale proximum quo in produ- cente cum intellectu, & voluntate 7. 180.

Providentia sua vult omnes homines salvos fieri volun- tate, vera, & propriæ dicta, licet non simpliciter efficaci & consequente 7. 7. & seq. quia voluntatem habuit tam ante præfinitione Addæ peccatum, quam post illud 5. 13. talis voluntas, que dicitur antecedens non solum terminatur ad media salutis, sed etiam ad ipsam salutem directe, & imme- diate 5. 14. non est per modum simplicis complacentie, sed præfinitionis, & desiderii 5. 19. efficax quidem ex parte obiecti 5. 20. an dicit quoque debeat voluntas beneplaciti, & intelligendi 2. 123. quid utraque 2. 124. inter divinas perfectiones sola prioritas naturæ dignè potest admitti 2. 129. intelligentia naturæ præcedunt notitia in divinis, & absoluta relativa 2. 132. quomodo datur ordo prioris, & posterioris inter decreta divinae providentiae 2. 14. & 103. prioritas naturæ intelligenti ex quo propriæ consitit 2. 130. Aliud est Deum prædestinatione ex meritis ad gloriam, aliud prædestinatione per merita 5. 61. electione absoluta, & efficaciam ad gloriam facta est ante prævisa merita 5. 65. & seq. eadem est difficultas de electione gratuita ad gratiam finalē, & ad gloriam 5. 68. & 69. duplex tantum est in Deo voluntas, & gloriam, una generalis, & omnibus communis, quæ dicuntur inefficax, & conditionata; altera specialis respectu prædestinationis, qui est efficax, & absoluta 5. 75. examinatur quæ fuit controversia Augustini cum Massiliensibus de electione Dei gratuita 5. 80. & seq. ex ejus mente electione efficaciam ad gloriam præcedit merita salutem adhuc mirabiliter, & inscrutabiliter hujus mysterii. 5. 102. electione ad maiorem gratiam non est primaria radix distinctionis electorum à non electis, sed electione ad gloriam 5. 188. sententia de prædestinatione ex meritis magis favet libero arbitrio, quam gratia Dei 5. 119. quo sensu dicatur Deus velle equaliter omnium salutem 5. 163. & velle

volun-

INDEX.

voluntatem conditionatam salvandi omnes esse efficacem, quantum est ex parte Dei 5. 51. divina providentia ordo circa actus nostros 5. 249.

Q

Que sunt dispersa inferioribus sunt unita in superioribus, quomodo intelligendum 2. 84. & 88. Questio ex hypothesi impossibili quando, & quomodo admittenda 7. 185. Quidam deus predicata quenam sint, & quomodo ab essentia distinguantur 2. 106. non est eadem ratio de ipsis, & attributis, quod distinctionem ibid.

R

Relationes originis cum essentia summe realiter identificantur 2. 6. sive inter se realiter distincte ibid, non includunt in suo formalis conceptu essentiam 2. 45. ad distinctionem notitiam relationis non necessaria requiriunt distincta cognitionis termini saltem intuitiva 6. 228. relationes originis in divinis sunt entia non quanta 7. 2. nec perfectionem, nec imperfectiōnem in suo formalis conceptu includunt 7. 3. non tēcē dicitur una contingere eminenter in alia 7. 4. neque aequivalenter 7. 5. neque per circumscircensem formulariter loquendo 7. 6. non est concedenda aliqua perfectio in una persona, quae non sit in alia 7. 8. si relations secundum se aliquam importantis perfectionem, tres relative perfectio[n]es sunt in divinis concedentes 7. 13. non sunt formaliter secundum se finitas nec infinitas 7. 15. ob relationes originis divine personae inter se nec dicuntur aequales, nec inaequales 7. 19. non sunt formaliter entia, & in reto, sed tantum identicē, & in obliquo 7. 29. licet sive primō diversa potest ab eis abstracti conceptus communis de ipsis dictis in quid 7. 32. tres perfectio[n]es relative in divinis melius negantur, quam concedantur 7. 43. pluralitas personarum in divinis non ponit novam, & maiorem perfectionem, sed tantum extencionem, & redundantiam ejusdem perfectio[n]is intensivę 7. 44. relations divinae excluduntur à ratione adorandi, non à termino adorationis 7. 48. quo sensu dicuntur incomprehensibiles 7. 53. relatio creatura sub ente quanto continetur 7. 55.

Relations opposita, vel saltem disparatae incompossibilis distinguunt realiter personas in divinis 7. 267. 272. relativā oppositione quomodo distinguuntur ab oppositione disparatae, que potius dici debet repugnantia unius relationis disparatae cum alia 7. 218. quare oppositione disparatae, inter attributa realē non causa distinctionem, sicut inter relationes 7. 272. hęc oppositione, vel potius repugnantia disparatae non tantum in absolutis repertur, sed etiam in relativis 7. 234. relations disparatae incompossibilis sunt tales, non quia disparatae, sed quia personales, & incommunicabiles sunt 2. 276.

Reprobatio quod modis fumatur 5. 232. in ea non distinguuntur ordō intentionis ab ordine executionis ibid. duplex est, alia positiva, alia negativa 5. 233. 238. Deus non reprobatur positiōne aliquo[rum] gloria ex merito suo beneplacito antē peccatorum prævisionem 5. 240. cum voluntate denegandi gratiam congrua sit voluntas duplex de reprobatoriū salutis 5. 242. non eodem modo volita est à Deo ostensio divina misericordia in prædestinationis, & justitia punitive in reprobatoriū 5. 246. non eisimis processus prædestinationis, & reprobatoriū 5. 253. reprobatoriū non negat Deus auxilia congra, quia veit eorum perditionem 5. 254. ex vi solius permissionis non sequitur infallibilitas peccatum, ibid. reprobatio positiva est in hominis potestate, non vero negativa 5. 256. quid detur negativa reprobatio 5. 258. ex reprobatione negativa non sunt homines simpliciter, & absolūte reprobati 5. 261. reprobationis negative duplex acceptio 5. 263. quomodo explicanda sit negativa reprobatio 5. 266. negative reprobationis à gloria nullae datur causa ex parte reprobri 5. 268. sic patitur negative reprobationis à gratia congrua 5. 269. qua causa assignetur ex parte Dei 5. 270. quinam sit finis negative reprobationis ibid. ex vi negative reprobationis nihil circa homines à Deo disponitur 5. 274. reprobationis negative effectus est sola peccati permisio, non vero peccatum, vel damnatio ibid. Cur Deus non dicatur personatum acceptator 5. 277. quinam

sit finis primarius negativa reprobationis ibid. quo sensu possit reprobatu[m] salvati 5. 280. & seq.

S

Implicitas divinas exigunt summam realē identitatem relationis, & attributorum cum essentia 2. 6. quomodo coheret cum pluralitate formalitatum in Deo 2. 79. & 302. non admittit compositionem metaphysicam ex genere, & differentia n. 2. 517. ratio proxima, & immediata a priori, unde deducit divina simplicitas non est independentia, sed infinitas 2. 302. & seq.

Singularitas est de essentia Dei 2. 3.

Scientia Dei ait. Simplicis intelligentia, sive naturalis; alia visionis, seu libera 3. 1. quomodo divina essentia sit intellectui divino ratio cognoscendi omnino in ratione obiecti primarii 3. 6. non cognoscit Deus creaturas in illa, ut earum causa 3. 16. & 17. neque tanquam in speculo, aut specie expressa 3. 29. neque tanquam in eum causa exemplari, vel idea 3. 24. neque tanquam per speciem impressam 3. 26. sed tanquam in obiecto primario, ac medio prius cognito ea continent in genere cognoscibili 3. 29. qui virtutis continua facit Deum proxime omni scientiam ibid. & 31. quo sensu essentia divina sit similitudo omnium creaturarum 3. 35. creature sunt obiectum secundarium divini intellectus 3. 36. non cognoscuntur immediate in seipso. tanquam per rationem formalē motivam divini intellectus 3. 37. aliquo vilesceret 3. 38. & cognitione creaturae in seipso finita foret, & limitata 3. 40. est possibilis creaturarum ab eterno formaliter sumptum, neque creatum, neque incrementum est 3. 42. scientia Dei non est causa rerum 3. 88. nam scientia visionis supponit eas futuras ex divino decreto, naturalis verò attinet illas tantum, ut possibilis 3. 89. est potius speculatoria, quam practica 3. 92. ars ponitur in Deo, ut est notitia solūm offensiva rei operabilis, non autem regulativa 3. 94. quare scientia visionis sit intuitiva 3. 131.

Scientia media Neutralis esse nequit sufficiens, & prima ratio, unde divinus intellectus certam notitiam habeat eveniens liberi à voluntate creatura futuri 3. 114. cur ab eis scientia media vocetur 3. 228. talis scientia media admittenda non est 3. 233. & seq. datur scientia conditionata, sive futurorum conditionatorum, sed non ante omne dictum divine voluntatis 3. 252. hoc non ponitur media à Neutralibus per abnegationem extremon, sed tantum per participationem 3. 279. iuxta acceptionem antiquorum Theologorum scientia libera latius patet, quam scientia visionis 3. 283. si non latius patet, scientia conditionata est libera, & visionis, ne dici potius maria liber naturalem, & libertam 3. 284. & est liberata ex parte subiecti, quam ex parte obiecti 3. 286. si vero latius patet scientia libera, quam visionis potest dici media inter scientiam simplicis intelligentia, & vi sionis 3. 287. scientia media Neutralis à D. Bonaventura videtur admitti 4. 89.

Scientia tripliciter sumi potest 1. 2. conditions scientie propriæ dicitur ibid. Quod sit de obiecto necessario est conditio scientia intrinseca, & essentialis 1. 8. cur de singulari in creationis non sit scientia, bene tamen in divinis 1. 6. certitudo in scientia presupponit evidenter 1. 16. tres sunt conditiones scientie subalterante 1. 33. ad scientiam, qua evidenter requiriatur 1. 32.

Species impresa quid sit 6. 1. eius munera 6. 24. possibilis est species impressa divina essentia 6. 2. canique distincte representans abstractive etiam quod existentiam 6. 3. non tamen ei ad aquata in representando sed tantum secundum quid 6. 4. quo sensu dicetur naturalis, & supernaturalis 6. 5. eius possibilis probatur ex possibilite speciei expressae 6. 6. & seq. liberè producetur à Deo, non naturaliter 6. 8. ex perfectione obiecti crevit, perfectio speciei ad proportionem, non ad equalitatem 6. 12. quomodo species dilatatur obiecto communitari 6. 16. proxime, & immediatè produceatur à sola voluntate divina 6. 19. quo sensu diceatur per eam fieri Deus actu intelligibilis 6. 23. que proportio requiratur inter speciem, & obiectum 6. 27. & 28. & quomodo dicatur similitudo sui obiecti 6. 30. dicit in eius notitiam, ut ratio cognoscendi, non ut medium cognitum 6. 32. species possibilis divina essentia melius ponitur abstractive, quam intuitiva 6. 34. quia non est principium sufficiens cognitionis intuitiva 6. 36. cur non ita, intuiti-

RERUM NOTABILIA.

intuitiva per species sensibiles haberi posse, non per intellegibiles 6. 39. species impresa divina essentia, de facto datum 6. 42. est similitudo obiecti virtualis, non formalis 6. 45. quomodo uniatur cum intellectu ad efficiendam visionem 6. 127.

Spiritus Sanctus procedit ex cognitione divinae essentiae, attributorum, ac divinatum personatum 8. 60. ejus processio non est generatio, non quia procedat à duabus, cum talis pluralitas suppositorum producentium non sit conditio ad spiritandum simpliciter necessaria, & ab intrinseco 7. 136. neque quia non accipit naturam secundum cum virtute communicandi eam alteri 7. 138. neque quia eis producitur in divinis non est prima, sed secunda 7. 139. neque quia Verbo ex vi sua processio[n]is communiceat intellectio, qui sit forme constitutivum divinae nature 7. 141. neque quia Verbum procedit per intellectum, & Sp. Sanctus per voluntatem in sensu Thomistum 7. 147. & seq. neque quia Verbum ex vi sua processio[n]is habet similitudinem formalem nature, Spiritus Saumentum virtutem 7. 151. neque quia Verbum ex vi sua processio[n]is procedit per modum imaginis in sensu Reuentiorum, non autem Sp. Sanctus 7. 155. Sed quia producitur Verbi intellectus, & naturalis; producitur vero Spiritus Sancti est à voluntate, & libertate 7. 159. & haec certe debet ratio finalis, & ultima a priori 7. 161. Ita tamen est liberta Sp. S. processio, ut etiam sit necessaria, quia necessitas non omnino cum naturalitate coincidit 7. 162. ostenditur id esse verum discrimen, cur non sit generatio 7. 166. Spiritus Sanctus ex vi sua productionis procedit simili in natura producenti, cum ut univoca non ramen, ut simili, quia non procedit per modum naturae 7. 170. quo sensu verum sit Spiritus Sanctus non esse Filium, quia non est immo Patri, sicut Filius 7. 171. & seq. ad rationem imaginis naturalis tria requiriuntur 7. 172. quare ratio imaginis naturalis potius accommodatur Filio, quam Sp. S. etiam hic sit simili in natura producenti ibid, notable discrimen inter Verbum, & amorem in affinitate principio procedenti 7. 173. Filius ideo Filius est, quia est imago, non contraria 7. 181. sola similitudo in effento principio. Producuntur sufficiat ad rationem imaginis, & Fili; similiendo autem intentionalem, & in representando facit, ut Filius habeat rationem Verbi 7. 183.

Spiritus Sanctus si non procederet à Fili, num distinguetur ab eo, est potius rationabilis 7. 148. quia ex ea non sequuntur contradictria per locum intrinsecum 7. 185. cum spiratio cœla per se non pertinet ad formalem constitutionem Filii 4. 186. falsum etiam est facta haec suppositione non remansura casum omnino personas productas, quia de facto sunt 7. 189. licet non cum eisdem omnino proprietatis, quas modo habet 7. 190. Sp. S. etiam ut modo eis, non petit ab intrinseco, & per se eis a duobus, sed tantum ex ordine secundum locum 7. 191. & 201. falsum est facta illa hypothesis variarum predicationis intrinsecas relationum per locum intrinsecum 7. 195. non varietur generatio activa in Parte 7. 198. neque Filiatio in Filiō 7. 199. quo sensu sequetur ex hypothesi etiam alium Filium, & alium Sp. S. ab his personis, quae modo sunt 7. 200. nee varietur spiratio passiva in Sp. S. 7. 201. itaque si Sp. S. non procederet à Fili, adhuc realiter personaliter distinguetur ab eo 7. 204. imo ex haec hypothesis Conclit. Florent. inferit medium distinctionem realē personarum inter illos, sed etiam essentialē 7. 205. Concilia, & Pater ex unitate essentiae, & identitate essentiae inter personas deducunt processio[n]em Sp. S. 7. 210. 211. processio[n]is non est prima, & per se causa distinctionis personarum, sed secundaria, & adventitia 7. 214. in divinis omnia sunt unumibi, non obviat vel relativa oppositione, vel relatione oppositione, seu repugnancia 7. 217. 218. si hoc axioma intelligatur de sola oppositione relativa, non est universitatis ratione ex cognitione divinatum personatum 7. 218. 69. non tamē producitur ex cognitione creaturarum nec futurorum, nec possibilium 7. 77. quia magis necessarium in suo esse non dependet à minis necessario 7. 83. & seq. & si creatura non essent possibilis, adhuc intelligenter divinae processio[n]es 7. 88. quia semper repugnat magis necessarium tamē habere connexionem cum minis necessario, ut illo deficiente deficit 7. 89. sicut etiam repugnat creaturam in statu possibilis esse equalis necessarium cum Deo 7. 91. quia id arguerit dependentiam Dei à creatura 7. 92. creatura in eis cognito, & possibili nec præxigitur ad eis Verbi, nec coexistit, sed necessario consequitur 7. 93. major est necessitas generationis Verbi, quam sit necessaria tendentia divina cognitionis in res possibilis 7. 103. creatura non intelliguntur habere esse possibile nisi in posteriori nature signo completis divinis productionibus ad initia 7. 107. & in priori signo cogno[n]tur divina omnipotencia quod perfectio[n]em aboluit, non quod denominationem relativa[m] ibid. nec cognitionem nec amorem creaturarum actualium divinas præcedere processiones 7. 108. non tēcē distinguuntur

Verbo 7. 259. item suppositum potest dubius actiū, & divisionibus alterius rationis producere non verò produci 7. 262.

Spiritus passiva non est personalis filii proprietas eum per se primò à Sp. S. distinguens 7. 265. 300. distinguunt tamen realiter distinctiones secundariae, ac veluti adventitiae 6. 267. & haec interdum inveniuntur à Patribus, ut nobis manifestior 7. 269. distinctione realis in divinis habetur etiam per relations dispartatas, non ut sit precise, sed per dispartata incompensabile 7. 272. & 274. quia sit proprie oppositio dispartata, prout à relativa distinguuntur 7. 218. data hypothese adhuc Sp. S. realiter à Filiō distinguetur, quia inter eos intercedere adhuc oppositio, si non actualis, falso apuditudinalis 7. 256. ex vi illius hypothesis sequitur tantum quod activa spiratio non actu convenient Filiō, non autem quod ei repugnat 7. 281. Spiritus Sanctus ex vi proprietas personalis non petit à duobus produci suppositis 7. 269. data hypothesis falsum est nullum remanere signum realis distinctionis ex arogantia à Scotis in ter Filiū, & Sp. S. 7. 703. Supernaturalis actus, vel habitus quomodo sit explicanda 6. 60. vide Beata Virgo.

T

Theologia nomine quid intelligatur 1. 1. Theologia Viatorum non est propriæ scientia 1. 4. non quidem quoad veritates contingentes 1. 8. & 9. est habitus deducitivus conclusionum ex creditis 1. 10. est habitus quodammodo medius inter scientiam, & opinionem 1. 12. non est habitus essentiae litterarum diversarum habitu fidei acquisitae 1. 13. quomodo possit ei subesse, & non subesse falso 1. 14. caret ratione imaginis propriæ dicit etiam quod veritates necessariae quia non est evidens 1. 15. evidens est predicatione essentiale scientie 1. 17. ad eam non sufficit sola evidens illationis 1. 22. tamen reducatur ad habitum scientie 1. 24. neque cognitio Prophetae de rebus fidei fuit vera, & propria scientia 1. 31. ad scientiam requiritur evidens intrinseca ex objecto ipso immediatè derivata, nec sufficit evidens extrinseca in attestante 1. 32. Theologia nostra non subalternatur Theologiae Dei, & Beatorum 1. 33. Deus non est objectum Theologiae Viatorum sub ratione revelata, & Beatorum clare videntur 1. 34. utraq[ue] Theologia est de eisdem veritatis 1. 35. Theologia nostra non dependet à Theologia Beatorum 1. 38.

Trinitas personarum in divinis non ponit novam, & maiorem perfectionem, sed tantum extencionem, & redundantiam ejusdem perfectionis intensivę 7. 44.

V

Erbum non producitur ex scientia, tanquam principio, quo, sed ex memoria oscunda, neque per actum intelligendi, velut per actum productivum, sed dicunt 7. 57. producitur ex cognitione divinae essentiae, attributorum, & divinatum personatum 7. 58. non tamen in sensu quoque in uno signo abstractive, vel intuitivo, ut futuræ pro altero signo 7. 67. quo sensu propriæ Verbum producitur ex cognitione divinatum personatum 7. 68. 69. non tamē producitur ex cognitione creaturarum nec futurorum, nec possibilium 7. 77. quia magis necessarium in suo esse non dependet à minis necessario 7. 83. & seq. & si creatura non essent possibilis, adhuc intelligenter divinae processio[n]es 7. 88. quia semper repugnat magis necessarium tamē habere connexionem cum minis necessario, ut illo deficiente deficit 7. 89. sicut etiam repugnat creaturam in statu possibilis esse equalis necessarium cum Deo 7. 91. quia id arguerit dependentiam Dei à creatura 7. 92. creatura in eis cognito, & possibili nec præxigitur ad eis Verbi, nec coexistit, sed necessario consequitur 7. 93. major est necessitas generationis Verbi, quam sit necessaria tendentia divina cognitionis in res possibilis 7. 103. creatura non intelliguntur habere esse possibile nisi in posteriori nature signo completis divinis productionibus ad initia 7. 107. & in priori signo cogno[n]tur divina omnipotencia quod perfectio[n]em aboluit, non quod denominationem relativa[m] ibid. nec cognitionem nec amorem creaturarum actualium divinas præcedere processiones 7. 108. non tēcē distinguuntur

INDEX.

ter in divinis duo Verba partialia, quorum unum sit essentiale, & necessarium, alterum vero contingens 7. 109.
Verbo divino non convenit munus exprimenti creaturas, nisi appropriate 7. 100. quomodo Verbum dicatur esse de omnibus, que sunt in scientia Patris 7. 117. falsum est ad cogitationem essentis comprehensivam requiri actualiem tendentiam in creaturis futuras 7. 121. in divina scientia distinguenda est vis representativa creaturarum, que importat realem, & intrinsecam perfectionem, ab ipsa actuali representatione, que dicit solam terminationem extrinsecam ad objecta secundaria 7. 122. 131. quo sensu Verbum dicatur procedere, ut simile principio producenti ex visa productionis, non autem Spiritus Sanctus 7. 179.

Visio beata, vide Beata visio.
Vita intellectualis quo sensu ponatur praedicatum Dei quo ditativum 7. 141. 142.

Voluntas ordinata volens prius vult finem, deinde media ad finem 5. 103. nec solum vales de volitione ineffici finis, sed etiam de efficaci, etiam respectu alterius, cui intenditur finis 5. 107. nec solum valet de modis physici, sed etiam mortalibus 5. 108. & ita ut electio mediorum sit proportionata intentioni, adeoque electio mediorum efficacium, non nisi ex efficaci intentione finis prolide posuit 5. 111. voluntas dandi gloriam non potest esse equalis circa electos, & reprobos 5. 112. & seq. potest Deus ex efficaci praesentente finem humana libertate asequeundum, & ad executionem finis media ordinare 5. 113. voluntas finis est prior voluntate mediorum non ex imperfectione, sed ex natura ipsius rerum 5. 122. que indeterminata divine voluntati repugnat, & non repugnat 5. 138. voluntas dandi gloriam praeceps per modum intentionis non respicit illam expresse, & formaliter nec sub ratione domi, nec premii, aut mercedis, nisi implicite, & virtualiter propter meritum

eligibilis in secundo signo 5. 152. cum dicimus Deum illo primo situ dare velle gloriam independenter a meritis, non est intelligendum, quasi positive merita excludantur, sed debet intelligi negativo, quatenus formaliter, & expresse, nec illa excludit, nec includit, nisi virtualiter 5. 153. Voluntas dandi gloriam per modum intentionis est liberalis, & gratuita respectu actus, non ex parte objecti 5. 154. quomodo haec duo non repugnant 5. 155. 157. nec voluntas excusione pugnat cum voluntate efficacis intentionis, nec liberalitas ex parte actus cum justitia ex parte objecti 5. 158. aliud est enim Deum gratis eligere hominem ad gloriam, aliud vero eligere ad gloriam gratis ei conferendam 5. 159. quo sensu dicatur Deus velle aequaliter omnium salutem 5. 163. decretum absoluendum quibusdam dandi gloriam non est ceterorum potissimum exclusivum 5. 165. & seq. unde absolute loquendo non praecedit in se priori signo potuerunt in alio eligi 5. 166. & 261. cur non ob id dicatur personam acceptatorem 5. 168. quo sensu voluntas dandi gloriam sit liberalis, & onerosa 5. 193. an dici debet voluntas antecedens, vel consequens 5. 205. voluntas specialis dandi quibusdam gloriam efficaciter non excludit generalem voluntatem circa alios 5. 212. non tenetur Deus date omnibus aequaliter gloriam ibid. quare unum est tantum sufficientem, alteri quoque efficacem incertabilis sunt iudicia Dei 5. 213.

Voluntas Dei circa aliquod objectum nequit metu suspicere se habere secundum realem durationem aeternitatis, non tamen repugnat sic concipi pro aliquo aeternitate, signo 5. 226. non inconvenit dicere, quod contingenter velut efficaciter ad extra productus 4. 1. amat creature possibiles affectu simplicis complacentia 4. 3. & necessario, tam necessitate specifications, quam exerciti 4. 7. creature possibiles non habent tantam connexione cum Deo, ut ipsis implicantibus implicaret ipse Deus 4. 8.

FINIS.

DISPU-

DISPUTATIO PRIMA DE NATURA THEOLOGIÆ.

QUESTIO UNICA.

An Theologia nostra sit vera, & propriæ scientia, ac Theologia Dei, & Beatorum subalternata.

Omnis Theologia hic non intelligitur quoniamque de Deo notitia, sic enim, & fides Theologia dicta posset, sed scientia, & quis ex articulis fidei iusserit alias veritatis, & conclusiones per evidenter consequentiam. Ut vero constat ex titulo quaestus, controversia est de notitia Theologiae in intellectu Viatoris, quam nempe in hac vita proprio studio acquirimus supposito habitu, & principiis fidei; non autem in intellectu comprehensoris, quam nempe Beatus habet de Deo, rebusque divinis mediante lumine glorie, aut Deus de ipso; & rursus non est quaestio de Theologia, ut se extendit ad veritates contingentes, ut quod sit Deus Incarnatus, quod mundus fuerit in tempore a Deo creatus, &c. nam certus est Theologiam in hoc sensu non esse veram, & propriæ scientiam, ut notat Scotus q. 4. prolog. lit. D. cum de ratione scientie propriæ dicta ad omnibus ponatur cum Philosopho, quod sit de objecto necessario secundum suam naturam; sed est quaestio de Theologia preferentiis veritatis necessariis comprehendente, quales sunt. Deum esse Trinum, & Unum, esse aeternum, immutabilem, & omnes conclusiones ex hujusmodi principiis necessario deducere per evidenter consequentiam, ut advertit Bafolij, prolog. 3.

Deinde, ut patet qualis sit scientia vera, & propriæ dicta notat Doctor tam loc. cit. q. 4. prolog. quām in 3. 1. 24. q. un. f. ad quaest. scientiam tripliciter accipi posse; primò pro notitia cuī firma adhäsione, & quia talis scientia potest flare cum fide, ut ait D. Aug. 1. retrac. c. 13. haec non est vera, & propria scientia, ut à fide distinguitur; secundò sumitur scientia ex 6. Ethi. c. 4. & 7. pro habitu, quod determinatè verum dicimus, quo patet dividitur contra opinionem, & suspicionem; & neque in hoc sensu accipitur scientia in propria, & rigorosa significatio, quia etiam haec assentit alteri parti contradictionis, etiam scientia secundum Philosophum; tūm quia in hoc sensu gratias concedit Doctor loc. cit. omnem Theologiam, hoc est siue secundum se fidei Dei, ac Beatorum, siue nostrorum, & siue necessariorum, siue contingenter efficiens scientiam. Tertio tandem sumitur vera, & propria, ut accipitur, & definitur ab Arist. 1. Post. c. 2. prò notitia intellectualiter certa, & evidente aliquis veri necessarii evidenter deducit ex principiis necessariis prius evidenter notis ex qua definitione ibi ab Aristotele in concreto scire est rem per causam cognoscere. Et. quatuor eius conditiones colliguntur; prima est, quod sit cognitio certa, hoc est, absque ulla deceptione, & hecstinatione; secunda quod sit de objecto necessario, unde de contingentiis non datur scientia; tertia, quod sit causa sit per causam intellectui evidenter; quarta tandem, quod haec causa sit applicata cognito, siue scibili per discutitum syllogisticum, quas conditiones late explicita disp. 12. log. q. 1.

Quoniam vero controversia proposita duas habet partes, quad primam, nunc felicitate Theologia nostra sit scientia propria dicta, duas sunt opiniones, prima est affirmativa, quam plures tenuerunt Theologi, licet non ex eodem fundamento, ut

Mastrij In Sent. Tom. I.

mox patebit, D. Thomas p. 1. q. 1. art. 1. ubi Cajet, & Barnes cum ceteris Thomistis Recentioribus, Zumel q. 2. concl. 3. Granal. disp. 4. sccl. 6. Cano de locis Theologicis cap. 2. Faol. dubit. 14. & ex antiquioribus, Franciscus de Marchia apud Ocham q. 3. prolog. & Gregorij q. 1. art. 4. Henricus in summa art. 6. q. 1. & quod 12. q. 2. Alensis p. 1. q. 1. art. 1. Altera sententia est negativa, & communior, quam tener Schola subtilium, Nominalium, & Neoteriticorum, Scot. q. 4. prolog. & 3. d. 24. quest. un. ubi Mairon Licher, Bargius, Faber disp. 5. Smitsch. q. 3. Branchaf. disp. 1. que Vulpes disp. 2. art. 7. Rada p. 1. contr. 2. ex Nominalibus Ocham in prolog. quæst. 3. Aureol. ibid. art. 3. Gabriel quæst. 2. Rubion, quæst. 8. Richard quæst. 2. Herneus q. 1. Major q. 4. Durand. q. 1. Marfil. q. 2. art. 3. Greg. supradict. & ex Recentioribus Amicus in suo Cursu disp. 1. q. 1. tom. 1. Arriag. in 1. partem to. 1. disp. 1. fecl. 2. Vasquez 2. p. tom. 1. disp. 5. c. 6. Tannerus disp. 1. q. 2. in quam sententiam non solùm prefati Neoterici D. Thomas trahere conantur non invenimus, sed etiam nonnulli ex Thomistis, ut adverterit Smitsch. cit. 8. 4. & praesertim Cajet, in illo art. 5. ad evidenter hinc.

Quoad aliam quaestum partem de subalternatione nostra, Theologia D. Thomas loc. cit. docet nostram Theologiam subalternari Theologie Dei, & Beatorum, quem sequuntur Thomistæ ibidem, liceat cum alio differuisse in declaranda Sancti Doctoris opinionem, Capreol. q. 1. prolog. conclus. 2. & 3. Egid. in 3. 1. tom. 1. art. 2. Negat id Scotus omnino loc. cit. quod sequuntur ejus discipuli citati Faber disp. 7. Branchaf. disp. 1. quæst. 6. item Neoterici Vasq. disp. 6. Amicus disp. 1. quæst. 6. item Neoterici Vasq. disp. 6. Amicus disp. 1. fecl. 7. Arriaga loc. cit. & denique Nominales psalm.

ARTICULUS PRIMUS.

Resolutio Questionis quod primam partem.

Dicendum est cum Scotis, & Nominalibus citatis, 4. Theologia Viatoris non esse propriæ scientiam. Probat hoc assertum quidam Nominalis apud Vasquez disp. 4. cit. cap. 7. quia scientia proprie dicta non est de singularibus, sed de universalibus 1. Post. 62. & 3. Met. 12. ea enim debet esse de his, que non possunt alteri habere, singulare autem alteri habere possunt; sed Theologia nostra est de singularibus, ut de mysterio Incarnationis, & de aliis contingentiis, quia sola Dei voluntate sunt qualis est mortuorum resurrectio, & iustificatio in Sacramentis; ergo non est scientia; & inquit hoc argumentum efficiens Aureoli apud Capreolum quæst. 5. prolog. art. 3. Gregorij ibidem concl. 1. & Bafolij quæst. 5. prolog. art. 3. aliquantulum ab initio, ubi tamen Bafolij non excludit Theologiam nostram à ratione scientie proprie dicta ob singularitatem materie, sed tantum ex parte ea, quae extenditur ad contingentiis, ut supra notavimus. Subdit deinde Vasquez, hoc argumentum adducit à D. Thom. in illo art. 2. & solvi eo quia singularia traduntur in sacra doctrina, non quia Theologia fit de illis principaliter, sed quia in exemplum adducuntur. Quam solutionem reicit, quia mysteria incarnationis, iustificationis, & resurrectionis non adducuntur in exemplum doctrina, sed de eis Theologia nostra principaliter tractat, qua confutatio utetur quoque ex nostris Faber cit. disp. 6. cap. 1. & Branchaf. disp. 1. quæst. 2. A. n. 17.